

Asia: VN/13501/2025

Lausuntopyyntö kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntien tehtävänä on tuottaa palveluita asukkailleen ja tämän tehtävän suorittamiseksi kunnat saavat valtiolta rahoitusta. Kuntien rahoitus muodostuu kuntien omista tuloista sekä valtion rahoituksesta. Pääasialliset tulolähteet kunnille ovat verotulot sekä valtionosuudet. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa muun muassa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjastot, yleisen kulttuuritoimen sekä taiteen perusopetuksen tehtäväalueet. Valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta määräytyy valtiovarainministeriön hallinnoiman peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijöiden kautta.

Vuoden 2025 alusta alkaen julkiset työvoimapalvelut siirtyivät valtiolta kuntien vastuulle ja kotoutumislain kokonaisuudistus toi kunnille uusia lakisääteisiä tehtäviä. TE-uudistuksen yhteydessä työttömyysetuuksien rahoitus sekä palkkatukea koskeva lainsäädäntö muuttui. Kunnan vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta laajeni koskemaan työmarkkinatuen lisäksi perus- ja ansiopäivärahaa. Kuntien rahoitusosuus kasvaa porrastetusti työttömyyden keston suhteen. Heikentynyt työllisyystilanne aiheuttaa kunnille lisäpainetta työllisyyden hoitoon liittyvien kustannusten kasvaessa.

Esitetty kertaluonteinen kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitukseen kohdistuva vähennys kohdistuu kunnille osoitettuun lakisääteisten tehtävien tuottamista varten myönnettyyn rahoitukseen. Kuitenkaan kuntien tehtävät, veloitteet ja vastuut ei eivät samassa yhteydessä vähene.

Vaikka valtionosuudet ovat kunnille yleiskatteellisia on kunnan peruspalvelujen valtionosuuden tarkoituksena kattaa muun muassa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjastojen, yleisen kulttuuritoimen sekä taiteen perusopetuksen tehtäväalueisiin liittyvien palveluiden tuottamista.

Mikäli näiden palvelujen tuottamiseen liittyvään valtionrahoitukseen tehdään leikkauksia karsimatta kuitenkaan niihin liittyviä tehtäviä, joutuvat kunnat etsimään ratkaisuja ja vaihtoehtoja, joilla vähentyvän valtionrahoituksen aiheuttama tulonmenetys korvataan. Käytännössä tämä tarkoittaa kunnissa muiden tuottojen kasvattamista ja/tai toimintakulujen vähentämistä.

Edellä mainituin perustein esityksen mukaista kahden prosentin vähennystä kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta ei tule toteuttaa.

Kulmala Maria

Salon kaupunki, talouspalvelut - Salon kaupunginhallitus 25.8.2025 § 70